

remain on the fringe of worldwide processes. In any case, Ukraine badly needs a national strategy to adapt to these processes.

Boundary-erase in the international system has both positive and negative consequences. Although, growing interdependence carries certain benefits, it creates new threats and increases the vulnerability of countries. They include dangerous technologies expansion, the states weakening, and the lack of control over the activities of many non-state global participants.

References:

1. Andersen T. Measuring Globalization / T. Andersen, T. Herbertsson // Institute for the Study of Labor Discussion Paper. – July 2013. – № 1214. – P. 8-10.
2. Paterson M. Understanding Global Environmental Politics: Domination, Accumulation, Resistance / M. Paterson. – N.Y.: Macmillan, 2010. – 296 p.
3. Stiglitz J.E. Information and the Change in the Paradigm in Economics / J.E. Stiglitz // American Economic Review. – 2012. – Vol. 3. – P. 480-501.
4. Human Development Report 2016: Published for the United Nations Development Programme (UNDP): [Electronic Resource] – N.-Y., Oxford: Oxford University Press, 2016. – 8 p. – Mode of access: http://hdr.undp.org/sites/all/themes/hdr_theme/country-notes/UKR.pdf.

Штуца Віктор Миколайович

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент

ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Однією з пріоритетних завдань еколого – економічних досліджень є узгодження інтересів бізнесу і оздоровлення навколишнього середовища, участь підприємців у розробці та реалізації механізму забезпечення сталого розвитку країни. При цьому збалансоване вирішення соціально-економічних завдань на перспективу і збереження сприятливого якості навколишнього середовища передбачає посилення екологічної складової в діяльності підприємств як головного суб'єкта відносин у сфері економіки природокористування.

Механізм впровадження екологічних інновацій є багаторівневим і багатосистемним. Відповідно, досягнення мети у такому механізмі, а основною є орієнтація маркетингової, а через неї

інноваційної, інвестиційної і виробничо-збутової діяльності господарюючих суб'єктів на виявлення і усебічне використання існуючих і перспективних ринкових можливостей (для досягнення успіху в конкуренції, максимізації поточних і перспективних доходів і т. п.), може бути лише при узгодженій взаємодії всіх його систем і складових, а також при збереженні структурної цілісності [1, с. 93]

Слід враховувати, що питання регулювання у сфері економіки природокористування та охорони навколишнього середовища в Україні в основному були орієнтовані на великі промислові підприємства, як основні джерела забруднення. У той же час дослідження і розробки у цьому напрямку практично не торкнулися непромислового сектора економіки, включаючи підприємства торгівлі, громадського харчування, транспортного обслуговування і т.п. Для вирішення зазначених проблем потрібно здійснення комплексу заходів на новій методологічній основі. Однак багато питань теорії та практики екологізації економіки в сфері малого бізнесу, зокрема за рахунок застосування системи екологічного менеджменту, в Україні не вирішені, що зумовлює практичну цінність даного дослідження.

Сталий розвиток України, зниження негативного впливу промисловості на навколишнє середовище, створення ефективної системи поводження з відходами, охорона водних об'єктів і відтворення біоресурсів, впровадження екологічних технологій та альтернативна енергетика, «зелені» інструменти, екологічне машинобудування, а також проблеми розвитку «зеленого» туризму [2, с. 105] і екологічної просвіти — всі ці питання вкрай актуальні сьогодні і вимагають пильної уваги до них усього суспільства.

Скорочення впливу на навколишнє природне середовище малих і середніх підприємств (далі — МСП) при виробництві товарів і послуг є ключовим фактором успіху в сфері екологізації економіки. Поліпшення екологічних показників також сприяє розвитку нових напрямків бізнесу для самих МСП як важливих постачальників товарів і послуг.

Однак бажання і можливості МСП впровадити практики сталого ведення бізнесу зазвичай стикаються з обмеженим ресурсним потенціалом, дефіцитом кваліфікованих кадрів і професійних знань. Дуже часто МСП просто не володіють інформацією про безліч фінансово привабливих можливостей вдосконалення своїх екологічних показників.

Існує широко поширена помилкова думка, що охорона навколишнього середовища пов'язана з великими технічними труднощами, проблемами і витратами.

Навіть коли відомо, що поліпшення екологічних показників підвищує конкурентоспроможність фірми, нестача відповідних знань і досвіду перешкоджає використанню еколого-економічно

вигідних варіантів. У той же час обмеженість внутрішніх ресурсів МСП сприяє вибору стратегії розвитку з мінімальними ризиками, з меншим бажанням інвестувати в нові технології, частково і внаслідок невизначеності терміну окупності вкладених коштів.

Незважаючи на те, що індивідуальний екологічний вплив МСП може бути незначним, вони становлять вагомий більшість підприємств, і їх сукупний вплив на навколишнє природне середовище має велике значення.

У той час як все більша кількість підприємств усвідомлює вигоди екологічно чистого виробництва у вигляді скорочення витрат на сировину і матеріали, дотримання екологічних норм і поліпшення відносин з клієнтами, у більшій частині МСП не вистачає розуміння того факту, що хороші екологічні показники можуть бути конкурентною перевагою. І що найбільш важливо — це те, що МСП мають обмежені можливості адекватно інтерпретувати і реагувати на регуляційні впливи і стимули.

Багато країн Європейського Союзу вирішують ці проблеми за допомогою впровадження інструментів інформаційного впливу, регулювання і економічного стимулювання МСП до досягнення вимог екологічного законодавства і впровадження більш широкої «зеленої» практики, нормативно невстановленої (тобто перевищення вимог). Однак, в Україні досі приділяли мало уваги процесу екологізації малого бізнесу і не мають нормативних, політичних та інституційних механізмів для поліпшення екологічних показників діяльності МСП.

Існує велика різноманітність стратегій і інструментів сприяння дотриманню екологічних вимог та впровадження екологічної практики ведення бізнесу, які повинні застосовуватися «в пакеті», включаючи:

- Нормативні інструменти: спрощення нормативних вимог для МСП шляхом введення стандартизованих дозволів або обов'язкових норм загальної дії, а також інших ініціатив вдосконалення регуляторної практики; встановлення нормативних стимулів до впровадження систем екологічного менеджменту; просування в напрямку галузевих стратегій забезпечення дотримання нормативних вимог;

- Інформаційні методи: пряме консультування компаній або поширення методичних посібників щодо дотримання вимог та кращої практики в друкованому та електронному вигляді; введення галузевих сертифікатів, екологічних нагород за досягнення у сфері охорони навколишнього середовища;

- Економічні стимули: гранти, пільгові позики і податкові пільги для підприємств, готових йти далі нормативних вимог і інвестувати в екологічні технології; стимулювання великих компаній до надання тиску на МСП по всьому ланцюжку

поставок і реалізація цього підходу за допомогою введення екологічних вимог до процесу державних закупівель.

В Україні застосовуються режими екологічних вимог без урахування екологічного ризику об'єкта, що лягає важким адміністративним тягарем на МСП і на регулюючі органи. В системі регулювання домінує видача дозволів по одному компоненту навколишнього середовища (на викиди в атмосферу, скиди стічних вод і розміщення відходів) всім підприємствам, що надають відповідний вплив. Коли існують обов'язкові норми загального дії («технічні регламенти») до екологічних нормативів, вони не диференційовані за галузями і підприємствами, які мають різні рівні впливу на навколишнє середовище. Однак, ситуація поступово змінюється, оскільки органи природоохоронного регулювання починають зосереджувати свої зусилля на підприємствах, з якими пов'язаний найбільший ризик.

В Україні в цілому приділяли мало уваги екологізації малого бізнесу, відсутні методи правового, політичного та інституційного впливу на МСП для поліпшення їх екологічних показників. Природоохоронні міністерства і пов'язані з ними інститути надають спільноті лише нормативну інформацію. Спеціалізовані центри екологічної інформації, які зазвичай, створюються при відповідному галузевому міністерстві та сприяють в розумінні екологічних вимог шляхом консультацій по телефону, на семінарах і за допомогою методичних вказівок, в Україні відсутні.

Для стимулювання МСП до застосування нових екологічно дружніх технологій держава має впровадити податкові пільги (прискорену амортизацію, знижені податки на власність або на прибуток) і політику надання пільгових позик державними фінансовими інститутами МСП, які бажають інвестувати в «зелені» технології. Однак, держава не повинна надавати компаніям субсидії для дотримання екологічних вимог.

Крім цього, державним органам слід заохочувати створення приватними банками і страховими компаніями стимулів до екологізації малого бізнесу. Банки можуть вимагати перелік екологічних показників перш, ніж схвалити кредит, а страхові компанії – декларацію про виявлені екологічні ризики і заходи щодо їх зниження. Також, банки і страхові компанії можуть пропонувати більш вигідні умови кредитування та страхування компаніям з хорошою екологічною репутацією. Прямі субсидії і безкоштовна технічна допомога МСП допоможуть в отриманні необхідної інформації і забезпечать їх початкову залученість в практику екологічного ведення бізнесу.

Список використаної літератури:

1. Ілляшенко, С.М. Роль інновацій і інноваційної діяльності у соціально-економічному розвитку / С.М. Ілляшенко // Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. – Хмельницький: Хмельницький державний центр науки, інновацій та інформатизації, 2011. – № 2. – С. 90-101.
2. Шипуліна Ю.С. Розвиток теоретико-методологічних засад переходу підприємств на інноваційний шлях розвитку / Ю.С. Шипуліна // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4. Т. 1. – С. 103-112.

Kotkovskiy Volodymyr Stanislavovych

Kryvyi Rih Faculty of the National University Odessa Law Academy,
Associate Professor of the Department of Socio-Political
and Economic Disciplines,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Drobchak Alla Leonidivna

Kryvyi Rih Faculty of the National University Odessa Law Academy,
Senior Lecturer of the Department of Socio-Political and Economic Disciplines

ECONOMIC POLICY GOALS AND RESTRICTIONS: URGENT AND PROBLEMATIC ASPECT

The economic policy of each state is determined by several measures of influence directed at the implementation of important ideas and decisions that are related to the state's economic policy. In order to implement economic policy and achieve its goals, it is necessary to analyze the economic cycle of the state and the state of development, to predict its future and adopt a development plan. Problems related to the implementation of the goals of economic policy for the period up to 2020 have become more acute in Ukraine.

First of all, it concerns the implementation of anti-corruption reform, the reform of the national security and defense system, the achievement of European standards of living and accession to the EU. All this actualizes the problem of scientific research, since economic policy is a practical activity of the state, which is based primarily on theoretical principles.

Domestic scientists are engaged in the development of theoretical and practical principles of economic policy: A. S. Bebelo, A. O. Beliaiev, V. M. Heiets, T. L. Zheliuk, V. V. Koziuk, A. D. Kutsenko, V. D. Lagutin, I. Y. Malyi, A. F. Melnik and many others [1-3]. Consequently, the relevance of the topic of this study is determined by its need to systematize approaches to ensuring and